

Afdækning af litteracitet

.....
Tekst- og opgavesamling B

Rumænsk

.....
Til elever, der læser og skriver på
rumænsk som stærkeste sprog

Introduktion

Denne tekst- og opgavesamling anvendes sammen med samtaleark, Spor B.

Tekst- og opgavesamlingen indeholder **tre tekster**:

- Tekst 1: Løven og ræven
- Tekst 2: Skorpionen – et spindeldyr med brod
- Tekst 3: Søvsn

Materialet til hver tekst består af **tre dele**:

1. Selve teksten
2. Elevens svarark med spørgsmål til teksten
3. Rettevejledning til tekstens spørgsmål.

Information om **valg af tekst** til eleven finder du i **samtaleark B**.

Anvendelse af tekst- og opgavesamling

Print tekst, elevens svarark og rettevejledning enkelt-sidet og i farver. Giv eleven teksten og elevens svarark og hav selv rettevejledningen liggende foran dig, mens eleven læser teksten og løser opgaverne, så du løbende kan notere elevens svar.

Giv gerne tolken kopier af tekster og elevens svarark, både på dansk og på elevens sprog.

Instruktionerne til, hvordan du gennemfører opgaverne i forbindelse med teksterne, finder du i samtalearket til Spor B.

Skriv elevens svar på opgaverne i dette materiale. Vær opmærksom på, at svarfelterne, f.eks. "Ja" og "Nej", kommer i en anden rækkefølge på elevens svarark, hvis der er tale om et sprog med læseretning fra højre til venstre.

Om oversættelserne

I nogle tilfælde bruges forskellige variationer af det samme sprogs skriftsprog i forskellige lande eller i forskellige

dele af et land. Hvis der findes et officielt standardskriftsprog, er dette anvendt i oversættelserne af de tre tekster.

Tekst 1: "Løven og ræven"**Leul și vulpea**

Leul stătea în vizuina lui.

Stătea acolo zi și noapte și scotea răgete obosite

– Este bolnav, spuneau celelalte animale și le era milă de el.

Și așa au început să intre cu mici cadouri în vizuina lui.

Dar vulpea nu intră.

Leul o întrebă cu voce blândă:

– Prietenă, tu de ce nu intri? Toți ceilalți au fost deja aici.

– Am vrut să intru, a spus vulpea, dar am văzut urmele și m-am speriat. Toate urmele duceau la vizuina ta dar nicio urmă nu se mai întorcea. De aceea este mai bine să stau afară.

Billede: I-K. Eriksson.

Tekst: K. Aronsson & S. Ottosson, Min läsebok. 1993. Bearbejdet.

Tekst 1: "Løven og ræven" - Elevens svarark**Întrebări pentru textul „Leul și vulpea”**

Răspunde Da sau Nu la următoarele întrebări despre text.

Da Nu

1. A stat leul în vizuina lui tot timpul?
2. A intrat vulpea la leu?
3. I-a dat vulpea cadouri leului?
4. Le-a mâncat leul pe celelalte animale?

Răspunde oral la următoarele întrebări.

5. Poți povesti, cu propriile cuvinte, despre ce este vorba în text?
6. Tu crezi că leul era bolnav? Poți explica de ce gândești așa?
7. A fost vulpea mai înțeleaptă decât celelalte animale? Poți explica de ce gândești așa?
8. Crezi că putem trage vreo învățătură din această poveste? Poți explica de ce gândești așa?

Tekst 1: "Løven og ræven" - Rettevejledning

Teksttype: Skønlitterær, fortællende tekst (fabel).

Billedet kan fremme fortolkningen af den implicite information i teksten. For at forstå historien, må læseren være i stand til at læse mellem linjerne. Fablens morale udtrykkes ikke i teksten.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Var løven i sin grotte hele tiden?	X		☐	☐
2	På linjerne	Gik ræven ind til løven?		X	☐	☐
3	Mellem linjerne	Gav ræven løven gaver?		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Havde løven ædt de andre dyr?	X		☐	☐

Kommentarer:

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbne spørgsmål

Formålet med de åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

Spørgsmålene stilles og besvares mundtligt.

6. (Mellem linjerne) Tror du, at løven var syg? Hvordan kom du frem til det?

Kommentarer:

7. (Mellem linjerne) Var ræven klogere end de andre dyr? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

8. Tror du, man kan lære noget af den her fortælling? Kan du fortælle, hvordan du kom frem til det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål bag linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod"

Scorpionul – un păianjen cu glandă veninoasă

Nu este o idee deloc bună să-ți bagi degetele în găurile mici din pereții de piatră sau printre pietrele din ținuturile calde. Trebuie de asemenea să-ți scuturi pantofii dacă nu i-ai încălțat de o vreme. S-ar putea ca între timp pantofii să fi primit oaspeți. Asta pentru că scorpionilor nu le place lumina și de aceea stau ascunși ziua în găuri și în locuri întunecoase. Scorpionii trăiesc în țările calde din întreaga lume dar rareori pot fi observați.

Înțepă mortal victima

Scorpionii pot fi foarte otrăvitori, chiar dacă multe specii nu sunt mortale pentru oameni. Depinzând de specie, scorpionii pot să măsoare între unu și douăzeci de centimetri în lungime, și au cu toții un ac veninos la capătul cozii. Când un scorpion își ucide prada, își ridică coada deasupra spatelui și înțepă victima pe care o ține imobilizată cu cleștii. Un scorpion speriat se învârteste rapid în jurul cozii pentru a avea întotdeauna acul îndreptat către dușman.

Scorpionul vânează în timpul nopții păianjeni mari și insecte mici. Acesta se orientează cu cleștii, își apucă prada și o omoară cu acul veninos.

Fotografi: Wikimedia Commons.
Tekst: K. Åström, Boken om världen. 2001.

Tekst 2: "Skorpionen - et spindeldyr med brod" - Elevens svarark**Întrebări pentru textul „Scorpionul”****Răspunde Da sau Nu la următoarele întrebări legate de text**

Da Nu

1. Scorpionilor le place întunericul?
2. Pot *toți* scorpionii să omoare oameni?
3. Sunt *toți* scorpionii la fel de mari?
4. Scorpionii își prind prada cu cleștii?

Răspunde oral la următoarele întrebări

5. Poți explica, cu propriile cuvinte, despre ce este vorba în text?
6. În textul despre scorpion scrie că trebuie să-ți scuturi pantofii. De ce crezi că trebuie să faci lucrul acesta? Poți explica de ce gândești așa?

Tekst 2: "Skorpionen - et spindelyr med brod" - Rettevejledning

Teksttype: Beskrivende faktatekst.

Billedet kan skabe en vis forforståelse. Informationen i teksten er primært udtrykt eksplicit, men det kræver, at elever læser mellem linjerne for at kunne besvare de åbne spørgsmål. Teksten indeholder nogle emnespecifikke ord.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Kan skorpioner lide mørke?	X		☐	☐
2	På linjerne	Kan alle skorpioner slå mennesker ihjel?		X	☐	☐
3	På linjerne	Er alle skorpionarter lige store?		X	☐	☐
4	På linjerne	Fanger skorpionen sit bytte med klørne?	X		☐	☐

Kommentarer:

Spørgsmålene 5-6 stilles og besvares mundtligt.

Genfortælling

5. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Åbent spørgsmål

Formålet med det åbne spørgsmål er at afdække elevens evne til at argumentere ud fra teksten. Hvis eleven ikke selv motiverer sit svar, er det vigtigt at stille opfølgende spørgsmål.

6. (Mellem linjerne) I teksten om skorpionen står der, at man bør ryste sine sko. Hvorfor tror du, at man bør gøre det? Kan du fortælle, hvorfor du tror det?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning:

Tekst 3: "Søvn"

Somnul

Toți avem nevoie să dormim, atât oamenii cât și animalele. Dar de ce este așa? Și ce se întâmplă când dormim? Nici măcar oamenii de știință nu au reușit să răspundă la această întrebare. Sigur este că trebuie să dormim, pentru că fără somn, murim.

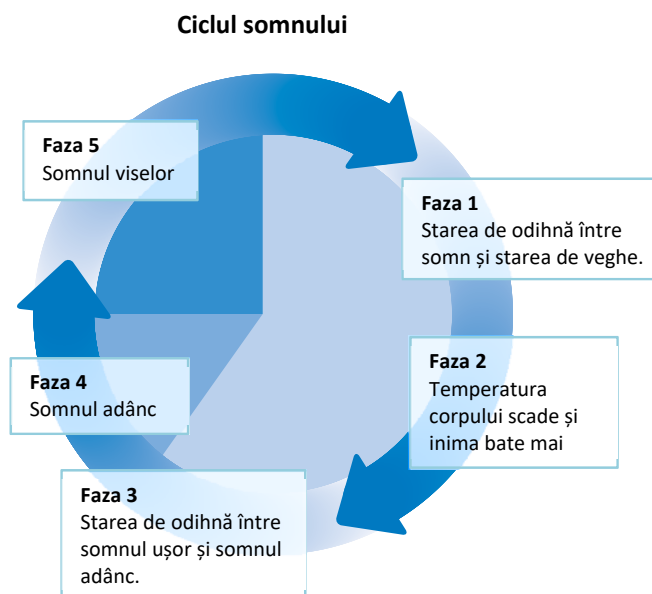
Somnul este un fel de odihnă, doar că nu-ți dai seama ce se întâmplă în jurul tău. De fapt, s-ar putea spune să ești inconștient atunci când dormi. Dar nu atât de inconștient încât să nu poți fi trezit.

Ciclul somnului

Dormim în cicluri de câte circa 90 de minute. Fiecare ciclu este alcătuit din cinci stadii, vezi diagrama ciclului somnului.

Somnul viselor și somnul adânc

A cincea fază a somnului se numește somnul viselor. Atunci ochii se mișcă rapid și tot atunci visăm. Somnul viselor este superficial, adică nu dormim adânc. Somnul viselor revine la fiecare 90 de minute și durează cam o pătrime din somn. Un alt stadiu este somnul adânc. Atunci corpul se reface și ne îmbunătățim capacitatea de a învăța lucruri noi. În timpul somnului adânc cunoștințele noastre se consolidează și ne rămân întipărite în memorie.

Recuperarea somnului

Dacă ești treaz până târziu într-o zi, poate te gândești că trebuie să dormi dublu în noaptea următoare. Dar nu este așa. Corpul este destul de bun la recuperarea somnului pierdut. Dacă ai dormit prea puțin recuperezi somnul pierdut dormind mai adânc.

Tekst 3: "Søvn" - Elevens svarark**Întrebări pentru textul „Somnul”**

Ce afirmații despre somn se potrivesc cu ce se spune în text? Pune o cruciuliță în pătrățelul pentru Da sau Nu la fiecare afirmație.

Da Nu

1. Cercetătorii știu de ce oamenii au nevoie de somn.
2. În timpul somnului viselor se doarme superficial.
3. Noi visăm cea mai mare parte a nopții.
4. Este mai ușor să fii trezit înainte de somnul viselor decât după somnul viselor.

Continuă propoziția prin a pune o cruciuliță la pătrățelul răspunsului care crezi că este corect. Ai voie să pui numai o cruciuliță.

5. Dacă ai dormit prea puțin una sau două nopți ...
- A ai nevoie să dormi de două ori mai mult noaptea următoare pentru a recupera somnul pierdut.
- B corpul poate compensa prin a dormi mai adânc noaptea următoare.
- C trebuie să te culci mai devreme noaptea următoare pentru a recupera somnul pierdut.

Răspunde oral la următoarea întrebare.

6. Poți explica pe scurt, cu propriile cuvinte despre ce este vorba în text?

Tekst 3: "Søvn" - Rettevejledning

Teksttype: Forklarende faktatekst.

Diagrammet viser søvncyklussens forløb og fordelingen mellem de forskellige søvnstadier. Teksten indeholder flere emnespecifikke ord. Teksten kan forstås uden diagrammet, men spørgsmål 3 og 4 kræver, at eleven kan læse diagrammet og drage en konklusion på baggrund af informationen.

Lukkede spørgsmål

Eleven svarer ved at krydse af i sit svarark.

Læseproces		Spørgsmål til eleven	Facit		Elevens svar	
			Ja	Nej	Ja	Nej
1	På linjerne	Forskere ved, hvorfor mennesker har brug for søvn		X	☐	☐
2	På linjerne	Under drømmesøvnen sover man overfladisk	X		☐	☐
3	På linjerne	Vi drømmer størstedelen af natten		X	☐	☐
4	Mellem linjerne	Det er lettere at blive vækket før drømmesøvnen end efter drømmesøvnen		X	☐	☐
5	På linjerne	Hvis man har sovet for lidt en eller to nætter...				
		A. har man brug for at sove dobbelt så meget den næste nat, for at indhente søvnen.				☐
		B. kan kroppen kompensere for det ved at sove dybere den næste nat.		X		☐
		C. må man gå i seng ekstra tidligt den næste aften, for at indhente den tabte søvn.				☐

Kommentarer:

Genfortælling

Spørgsmål 6 stilles og besvares mundtligt.

6. Kan du, med dine egne ord, kort fortælle, hvad teksten handler om?

Kommentarer:

Opgørelse

Eleven viser forståelse for tekstens indhold ved at:	Ja	Delvist	Nej
Svare på spørgsmål på linjerne	☐	☐	☐
Svare på spørgsmål mellem linjerne	☐	☐	☐
Genfortælle hovedtræk	☐	☐	☐
Ræsonnere og motivere egne holdninger til teksten	☐	☐	☐
Afvejet bedømmelse:	Ja	Delvist	Nej
Samlet set viser eleven grundlæggende forståelse for teksten	☐	☐	☐

Øvrige kommentarer om elevens læsning: